

Antoni Kakareko

Z prac nad spuścizną Andrzeja Bukowskiego w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Gdańskiego : kolekcje warsztatowe dotyczące Hieronima Derdowskiego, Izydora Gulgowskiego, ks. Leona Heyke, Jana Karnowskiego, Władysława Pniewskiego i Franciszka Sędzickiego

---

Acta Cassubiana 3, 177-189

2001

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANTONI KAKAREKO

**Z PRAC NAD SPUŚCIZNĄ
ANDRZEJA BUKOWSKIEGO W BIBLIOTECĘ
GŁÓWNEJ UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO.
KOLEKCJE WARSZTATOWE DOTYCZĄCE
HIERONIMA DERDOWSKIEGO,
IZYDORA GULGOWSKIEGO, KS. LEONA HEYKE,
JANA KARNOWSKIEGO,
WŁADYSŁAWA PNIEWSKIEGO
I FRANCISZKA SĘDZICKIEGO**

Spuścizna Andrzeja Bukowskiego doczekała się już wstępnego omówienia w pierwszym tomie „Act Cassubiana”.¹ Jej część rękopiśmienna wraz z warsztatem naukowym znajduje się od roku 1997 w Oddziale Zbiorów Specjalnych Biblioteki Głównej UG. Jest to zasób ogromny i różnorodny w swej zawartości². Aktualnie podlega identyfikacji na poziomie akcesyjnym i inwentarzowym³.

¹ J. Borzyszkowski, *Spuścizna Andrzeja Bukowskiego*, „Acta Cassubiana”, t. 1, 1999, s. 353-360. Zob. również tegoż autora biogramy A. Bukowskiego w *Słowniku Biograficznym Pomorza Nadwiślańskiego* (Suplement I, Gdańsk 1998, s. 47-49) oraz miesięczniku „Pomerania” (luty 1998, s. 46-50).

² Całość została przekazana w 32 kartonach + kartony i szafka z kartotekami oraz fiszkami. Zawartość kilku pierwszych kartonów została nabyta przez Bibliotekę drogą kupna, pozostała zaś resztę materiałów spuścizny otrzymała ona w darze. Sporządzony przez córkę Andrzeja Bukowskiego – Miłostawę Bukowską-Schiellmann – wykaz zawartości przekazanych kartonów stanowi podstawę ewidencyjną dla opracowywujących spuściznę. Stąd też, mimo iż cała zawartość kartonów – po odkażeniu w komorze próżniowej – została z nich wyjęta, układ kartonowy w dalszym ciągu funkcjonuje – do chwili objęcia całego zasobu opracowaniem inwentarzowym.

³ Opracowaniem zajmują się: dr Jadwiga Łuszczczyńska i autor niniejszego tekstu. Oprócz not akcesyjnych i inwentarza funkcjonuje już kartoteka inwentarzowa opracowanego zasobu – wraz z indeksem. Dotychczas zinwentaryzowano nstp. zespoły tematyczne spuścizny: (w oprac. J. Łuszczczyńskiej) ks. A. Mańkowski, „Gryf”, „Sokół”, „Towarzystwo Przyjaciół Kaszub”, „Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Kaszubskiego”, „Vistula”, ks. Bernard Sychta, Aleksander Majkowski; (w oprac. A. Kakareko) ks. Leon Heyke, Jan Karnowski, Franciszek Sędzicki, Władysław Pniewski, Izidor Gulgowski, ks. Józef Dembieński, Alfons A. Olkiewicz, Józef Marian Pałędzki, Bernard Zygmunt Miłski, Józef Czyżewski, Adam Bocheński, Hieronim Derdowski, „Teka Pomorska” (oraz jej niedoszła – z powodu wybuchu wojny – kontynuacja: „Życie Pomorza”).

W niniejszym opracowaniu pragnę zapoznać Czytelników z zawartością tej części zinventaryzowanych przeze mnie dokumentów i materiałów, które dotyczą – wymienionych w tytule – czołowych pisarzy i działaczy społeczno-politycznych Kaszub i Pomorza, zebranych przez twórcę spuścizny do potrzeb jego warsztatu naukowego. Są to zarówno oryginalne – mniejsze lub większe – fragmenty spuścizn poszczególnych osób, jak i wypisy, notatki, opracowania źródłowe i inne materiały na ich temat, wytworzone bądź zgromadzone przez A. Bukowskiego. Taki charakter kolekcji predestynuje do określenia ich mianem warsztatowych.

Hieronim Derdowski (1852-1902)

Kolekcja liczy 340 jednostek ujętych w 10-ciu pozycjach inwentarzowych (RS II 132-141).⁴ Jest też typową kolekcją warsztatową, gdyż zawiera tylko dwa oryginalne dokumenty: **fotografię ślubną** Joanny i Hieronima Derdowskich z r. 1887⁵ (sygn. Rs II 132/1) oraz „**Diarium**”: brulion Hieronima Derdowskiego⁶ (sygn. Rs II 132/3), zawierający⁷ szereg różnorodnych notatek i tekstów⁸. Poza wyżej wspomnianymi w grupie materiałów, tworzących jednostkę inwentarzową „**Dokumenty osobiste Hieronima Derdowskiego**” znajdują się jeszcze 3 k. kserokopii wykazu uczniów Gimnazjum w Chełmnie w r. szkolnym 1867/68, gdzie widnieje również wpis dotyczący H. Derdowskiego (sygn. Rs II 132/2).

Drugą jednostką inwentarzową omawianej tutaj kolekcji stanowią „**Listy Hieronima Derdowskiego**” (sygn. Rs II 133). Są to odręczne i maszynopisowe odpisy listów do: Józefa Ignacego Kraszewskiego⁹, Ignacego Danielewskiego¹⁰, Wojciecha Kętrzyńskiego¹¹, Marii Dulińskiej¹², Sądu Hipotecznego w Chojnicach¹³, Red. „Wielkopolanina”¹⁴, Red. „Głosu Wielkopolskiego”¹⁵ oraz list – odezwa „Do Szanownych Rodaków pod zaborem pruskim”¹⁶.

⁴ W układzie „kartonowym” stanowiła ona zawartość kartonu nr XII: „Derdowski”.

⁵ Wykonana w sepii w zakładzie fotografii artystycznej Roberta Morgeneier’a w Winonie (Minnesota – USA).

⁶ „Diarium” pochodzi z kolekcji Walentego Fiałka, o czym świadczy jego odręczna uwaga na odwrocie przedniej okładki oraz dwa stemple biblioteki W. Fiałka na wewnętrznych stronach obu okładek.

⁷ 46 k. + 1 luźna.

⁸ M.in. teksty listów H. Derdowskiego do I. Danielewskiego (z r. 1882) i Red. „Wielkopolanina”.

⁹ 5 odpisów listów z l. 1878-1880 (sygn. Rs II 133/1).

¹⁰ Odpis maszyn. listu z r. 1882, którego tekst zawarty jest również w „Diarium” Derdowskiego; sygn. Rs II 133/2.

¹¹ 5 listów w odpisach maszyn., sporządzonych w r. 1948 przez W. Chojnackiego z Rkps Ossol. 6209 II, oraz 3 listy w podwójnych odpisach (odr. i maszyn.) z Rkps 651 Bibl. Miejskiej w Bydgoszczy (sygn. Rs II 133/3).

¹² 9 listów z r. 1884 w odpisach maszyn. z „Gryfa” (1910) oraz z „Mestwina” (1930 i 1932) (sygn. Rs II 133/4).

¹³ Odpis tłum. listu z r. 1884 z j. niem. przez Jana Karnowskiego, publik. w „Zaborzy”, nr 10-12 z r. 1936. Na oddzielnej k. maszyn. opisy dwóch innych listów Derdowskiego do Sądu Hipotecznego w Chojnicach (sygn. Rs II 133/5).

¹⁴ Odpis z „Diarium” H. Derdowskiego (sygn. Rs II 133/6).

¹⁵ 3 listy z r. 1884 w odpisach maszyn. (sygn. Rs II 133/7).

¹⁶ Odpis maszyn. z „Gońca Wielkopolskiego”, nr 254 z 5 XI 1895 r.; sygn. Rs II 133/8.

Następna jednostka inwentarzowa nosi miano „**Twórczość Hieronima Derdowskiego**” (sygn. Rs II 134). Zawiera ona „**Listy z podróży**” w odpisach z „**Wiarusa**” z r. 1889¹⁷ oraz „**Wybór utworów**” H. Derdowskiego w opracowaniu A. Bukowskiego¹⁸.

Nawiązującą – w aspekcie twórczości H. Derdowskiego – do poprzedniej, ale oddzielną jednostkę stanowią **mikrofilmy** – wydawanych przez niego w Winonie – **czasopism**: „**Wiarus**” i „**Katolik**” (sygn. Rs II 135)¹⁹. Na czterech zwojach mf., wykonanych w r. 1965 przez Minnesota Historical Society znajduje się 7 roczników „**Wiarusa**” z l. 1886-1893²⁰ oraz numery „**Katolika**” z r. 1893²¹. Do mikrofilmów dołączona jest dokumentacja w postaci pisma Wydz. D/s Polonii Depart. Konsularnego MSZ PRL²².

Kolejna grupa inwentarzowa to **materiały dotyczące pobytu w Polsce w r. 1961 córki H. Derdowskiego, Heleny Zimniewiczowej z córką Florencją** (sygn. Rs II 136). Składają się na nie: fotografie z pobytu²³, relacje prasowe²⁴, rękopis z dołączoną do niego taśmą magnetofonową oraz dwa warianty maszyn. tekstu rozmowy – wywiadu A. Bukowskiego z córką H. Derdowskiego²⁵.

Samoistną jednostkę inwentarzową stanowi – licząca 32 listy – **korespondencja** Andrzeja Bukowskiego z l. 1938-1993, związana z poszukiwaniem przez niego materiałów dotyczących H. Derdowskiego oraz osób z jego rodziny (sygn. Rs II 137). Obejmują one następujące osoby i instytucje: Józef Grajczyk²⁶, Mirosław Derdowski i Gdańskie Towarzystwo Naukowe²⁷, Czesław Bałachowski, Wydz. Spraw Obyw. Urzędu Miejskiego w Toruniu, Ewa i Roman Bułka, Dom. Liszkowo, ks. J. Bykow-

¹⁷ Sygn. Rs II 134/1.

¹⁸ Zawiera: *Marsz kaszubski, Nagrobek Florianowi Ceynowie, Kołysanka kaszubska, O panu Czorlińskim co do Pucka po sece jachoł* (obszerne fragm.), *Kaszube pod Widnem* (fragm.), *Gorzkie żale czeladnika krawieckiego...*, *Najukochańszej Marysi ...*, *Jasiek z knieji* (fragm.), *Listy z podróży* (fragm.); ogółem 63 k. maszyn.

¹⁹ Mikrofilmy te A. Bukowski otrzymał od córki H. Derdowskiego – Heleny Zimniewiczowej.

²⁰ Sygn. Rs II 135/1.

²¹ Sygn. Rs II 135/2.

²² Sygn. Rs II 135/3.

²³ 7 fot. cz. b. o wym. 9x14 cm (sygn. Rs II 136/1); na fotografiach oprócz córki i wnuczki H. Derdowskiego, uwiecznieni zostali również, mieszkający w Polsce jego krewni oraz A. Bukowski.

²⁴ 2 wycinki z prasy gdańskiej (sygn. Rs II 136/2).

²⁵ Rękopis (sygn. Rs II 136/3) oprócz zapisu rozmowy utrwalonej na taśmie magnetofonowej zawiera również – na 5 k. – katalog pytań, sformułowanych przez A. Bukowskiego dla Heleny Zimniewiczowej. Dwa maszyn. tekstu rozmowy (sygn. Rs II 136/4,5) są egzemplarzami przygotowanymi do publikacji. Do pierwszego z nich dołączone są trzy fotografie cz. b., przedstawiające córkę i wnuczkę H. Derdowskiego (sygn. Rs II 136/4(2-4) – na jednej z nich w otoczeniu krewnych oraz A. Bukowskiego.

²⁶ Kopia maszyn. listu A. Bukowskiego z r. 1961 do zecera drukarni H. Derdowskiego w Winonie Józefa Grajczyka z katalogiem pytań dotyczących samego Derdowskiego, jego drukarni oraz wydawnictw (sygn. Rs II 137/1).

²⁷ List M. Derdowskiego z r. 1974 do GTN z prośbą o kontakt z A. Bukowskim oraz stosowne pismo GTN do A. Bukowskiego (sygn. Rs II 137/2,3).

ski, Wiesława Walfowa, Jan Chmieliński, Zofia Ciechanowska, Zbigniew Rynduch, Regina Godlewska, Emilia Sukertowa-Biedrawina, Jerzy Szewc.

Dla biografów i innych badaczy niezmiernie interesującą będzie kolejna jednostka inwentarzowa (sygn. Rs II 138), którą stanowi duży – liczący 180 jedn. – zespół materiałów bio-bibliograficznych z warsztatu naukowego A. Bukowskiego, dotyczący Hieronima Derdowskiego. Są to głównie wypisy i oprac. źródłowe, notatki i fiszki bibliograficzne²⁸. Pokażną część tych materiałów dotyczy lat szkolnych²⁹ Derdowskiego oraz jego wyjazdu i pobytu w Ameryce³⁰. W tej grupie znajduje się także zbiór reprodukcji fot. przedstawiających samego Derdowskiego, jak też osoby z jego najbliższej rodziny (żona, brat), również miejsca jego pobytu oraz kolejne tytuły jego publikacji³¹.

O amerykańskim okresie życia autora opowieści *O panu Czorlińskim ...* traktuje też monografia A. Bukowskiego *Działalność literacka i społeczna Hieronima Derdowskiego w Ameryce (1885-1902)*, której rękopis³² oraz drugi egzemplarz maszynopisu wydawniczego³³, a także trzy egzemplarze poszczególnych wydań jej publikacji³⁴ stanowią odrębną jednostkę inw. (sygn. Rs II 139).

Na zawartość dwóch ostatnich jedn. inw. kolekcji składają się różnorodne opracowania i artykuły poświęcone Hieronimowi Derdowskiemu. W pierwszej znajdują się oprac. Andrzeja Bukowskiego³⁵ (sygn. Rs II 140). Druga obejmuje

²⁸ Materiał ten w dużej części został pogrupowany przez A. Bukowskiego w pewne całości tematyczne jak: „Wiele”, „Chojnice”, „Braniewo”, „Lata szkolne”.

²⁹ Grupa materiałów zebranych przez A. Bukowskiego pt. „Lata szkolne Hieronima Derdowskiego” obejmuje 31 całości tematycznych dotyczących okresu edukacji Derdowskiego w: Wielu, Kurzętniku, Chojnicach, Braniewie, Chełmnie, Olsztynku, a także wyprawy do Rzymu (sygn. Rs II 138/5).

³⁰ Sygn. Rs II 138/6.

³¹ Sygn. Rs II 138/1-3.

³² 105 k. rkps i 29 k. maszyn + mapka i 3 fotokopie (Rs II 139/1).

³³ 146 k. maszyn. i 2 k. rkps + mapka i 2 kl. neg. mf. Oraz 3 fotokopie (sygn. Rs II 139/2).

³⁴ Publikacja GTN z r. 1961 oraz dwa fragm.[egz. korekt.(s.97-152) i wersja wydaw. (s 129-161)] publik. w „Roczniku Gdańskim”, nr XIX/XX, 1960-1961.

³⁵ 19 jedn. artykułów i oprac. oraz notatek do artyk.; wśród nich tytuły: *A jo ... Polok jem, jak oni ...* Przypomnienie poety H. Derdowskiego [autograf i wyc. z „Dz. Bałt.” 1982]; *Dwaj bojownicy o polskość Pomorza. (Fl. Ceynowa i H. Derdowski)*[autograf]; *Hieronim Derdowski. (Rok 1952: 50-lecie zgonu i 100 lecie urodzin)* [rkps i maszyn.]; *W holdzie twórcy „Pana Czorlińskiego”* [maszyn.]; *Jak Hieronim Derdowski w Paryżu jeździł balonem. Pogadanka-recytacja* [maszyn. z r. 1936]; *Hieronim Derdowski w Kobycach pod Kartuzami* [maszyn. z r. 1938]; „*Kilka godzin na polach Grunwaldzkich*”. *Nieznane opowiadanie Hieronima Derdowskiego* [maszyn.]; *Sobieski i odsiecz wiedeńska w literaturze Pomorza Gdańskiego XIX i XX wieku* [maszyn.]; *Sobieski i wiktora wiedeńska w literackim obrazie H. Derdowskiego* [wyc. z „Dz. Bałt.” 1983]; *Richertczyzna* [wyc. z „Arkona” nr 11/1946]; „*Nie ma Kaszub bez Polonii*” *W 100 lecie urodzin H. Derdowskiego* [wyc. z „Dz. Bałt.” 1952]. W kontekście nadchodzących w 2002 r. rocznic Derdowskiego warto zwrócić uwagę na niewielką odrębną zapiskę A. Bukowskiego „*Notatka – Sprawa obchodów rocznic H. Derdowskiego*”. Czytamy w niej m.in. : „[...] w 2002 r. przypadną 2 rocznice związane z życiem H.D. : 150 rocznica urodzin i 100 rocznica śmierci. Powinno się je organizować w kraju ojczystym, urodził się na Kaszubach i w drugiej swojej ojczyźnie – w USA w stanie Minnesota, gdzie w Winonie osiedlił się jako emigrant z Polski i przez wiele lat tam działał [...]” (sygn. Rs II 140/6).

m.in. teksty: Leona Witkowskiego³⁶, Władysława Chojnackiego³⁷, Józefa Łęgowskiego³⁸, Władysława Pniewskiego³⁹, Sławomira Siereckiego⁴⁰, Wandy Szkulmowskiej⁴¹ oraz Witolda Looka⁴² (sygn. Rs II 141). W tej grupie materiałów znajdują się też wycinki ze „Słowa Pomorskiego”⁴³ oraz „Przewodnika Katolickiego”⁴⁴, dotyczące odstonięcia pomnika Hieronima Derdowskiego w Wielu w r. 1930 (sygn. Rs II 141/4).

Izydor Gulgowski (1874-1925)

Materiały zebrane przez A. Bukowskiego w teczce „Gulgowski”⁴⁵ zostały opracowane w trzech grupach inw. i obejmują ogółem 23 jednostki. Jest to nieduża kolekcja dotycząca głównie twórczości I. Gulgowskiego, zwłaszcza z okresu, kiedy pisał głównie w języku niemieckim, posługując się przeważnie pseudonimem „Ernst Seefried”. Zgromadzone materiały to przeważnie publikacje utworów literackich i publicystyki Gulgowskiego. Są jednak też dwa **autografy**. Pierwszy zawiera tekst opowiadania *Die sieben Bruder*⁴⁶, drugi zaś notatki do tekstu *Stolima*⁴⁷. Do jedn. inw. grupującej autografy dołączony został również list Teodory Gulgowskiej do A. Bukowskiego z r. 1947⁴⁸.

Pokaźną grupę materiałów stanowi zbiór wycinków z prasy niemieckojęzycznej, zawierający **publikacje utworów I. Gulgowskiego** – powstałych przed r. 1918 – w języku niemieckim⁴⁹ (Sygn. Rs II 92). Są to następujące tytuły: *Stolima – Die Halbinsel, Das teuerste Gut, Der Fremdling, Kassubische Volksage ..., Was mir das Volk erzählte. Kulturbilder aus der westpreussischen Heide ..., Fremde Suenden. Zeitbild aus der Ostmark ..., Die Quelle der Busse. Westpreussische*

³⁶ *Derdovsciana (Nieznany wiersz o Hieronimie Derdowskim)* [fragm., maszyn., 1 k.] (sygn. Rs II 141/1).

³⁷ *Hieronim Derdowski w świetle listów do Wojciecha Kętrzyńskiego* [2 maszyn. z r. 1948] (sygn. Rs II 141/2,3).

³⁸ *Nieogłoszony wiersz kaszubski Hieronima Derdowskiego z roku 1884* [wyc. z „Mestwina” nr 13/1930, na marginesach odr. uwagi W. Fiałka] (sygn. Rs II 141/7).

³⁹ *Żywa po Hieronimie Derdowskim pamięć w Wielu* [wyc. z „Mestwina” nr 12/1930, z kol. W. Fiałka] (sygn. Rs II 141/8).

⁴⁰ *Pozólkłe fotografie i spojrzenie w jutro* [wyc. z „W. Wybrz.” 1982] (sygn. Rs II 141/9).

⁴¹ *O Hieronimie Derdowskim przed 55-tą rocznicą śmierci poety* [wyc. z „Gaz. Pom.” 1957] (sygn. Rs II 141/10).

⁴² *Z lat nauki Floriana Ceynowy i Hieronima Derdowskiego w Chojnicach* [„Pomerania”, nr 2/1969] (sygn. Rs II 141/11).

⁴³ z dn. 20.02.1930.

⁴⁴ nr 10/1930.

⁴⁵ Stanowiła ona zawartość kartonu nr IV.

⁴⁶ 19 zapisanych k. (sygn. Rs II 90/1).

⁴⁷ Sygn. Rs II 90/2).

⁴⁸ Dotyczy zwrotu pożyczonych przez A. Bukowskiego materiałów, dotyczących jej męża (sygn. Rs II 90/3).

⁴⁹ Wycinki obejmują m.in. następujące tytuły prasowe: „Das Land”, „Koelnischen Volkzeitung”, „Bunte Bilder aus Westpreussen”, „Ostdeutsches Volksblatt”, „Deutscher Konfirmandenfreund”, „Der Lehrmeister im Garten und Kleinflerhof”.

Volksage ..., *Der Wind, die Sonne und der Frost. Kassubische Volksage, Tane-ta. Skizze aus dem Volksleben der Ostmark ...*, *Im Schutze des Negus, Nachbar Lene, Der Stern von Israel. Novelle von ...*, *Onkels Heirat. Novelle von ...*, *Die Vasserrosen, Wrrr...! Humoreske von ...*, *Spitzmann – Zirkunshund a. D., Der Defraudant*⁵⁰.

Ostatnia – w ramach kolekcji Gulgowskiego – jedn. inw. zawiera cztery **teksty Gulgowskiego napisane w języku polskim i po kaszubsku**: *Domy dREW-niane Kaszubów*⁵¹, *Żabi król. Bajka kaszubska*⁵², *Dlaczego Kuńda swój urząd złożył. Obrazek kaszubski*⁵³, *Pieśń o Zemi Kaszubskiej*⁵⁴.

Ks. Leon Heyke (1885-1939)

Papiery i materiały dotyczące „ostatniego – po A. Majkowskim i J. Karnowskim – z trójcy młodokaszubskiej”⁵⁵ obejmują 103 jednostki w obrębie bloku sygn. RS II 47- 56⁵⁶. Jest to również w przeważającej mierze dokumentacja wtórna, sporządzona do celów warsztatowych. Wyjątkiem jest jedn. inw. zawierająca **korespondencję** ks. Leona Heyke (sygn. Rs II 47). Oprócz odpisów i publikacji zawiera również nieco oryginalnych listów. Są one skierowane do: Franciszka Kręckiego⁵⁷, Red. „Gryfa”⁵⁸, Jana Karnowskiego⁵⁹, Feliksa Marszałkowskiego⁶⁰ oraz do A. Bukowskiego⁶¹. Historyków i biografów ks. Heyke zainteresuje zapewne informacja, iż w jego liście do A. Bukowskiego z 23. marca 1939 r. jest opracowanie *Życiorys – wspomnienia*⁶².

Ponadto w zbiorze korespondencji znajdują się odpisy i kserokopie publikowanych listów ks. Heyke do: Aleksandra Majkowskiego⁶³, Rodziców (Anny i Ferdynanda)⁶⁴, Jana Karnowskiego⁶⁵.

⁵⁰ Jest to przekład opow. A. Burnana. Tekst podpisany jest wyjątkowo pseud. I.G. Ketling.

⁵¹ 2 k. publik. z: „Architekt”, Kraków 1905.

⁵² Odpis maszyn. (2 k.) z: „Pomorze”. Dodatek Literacki „Kuriera Gdańskiego”, nr 12/1925.

⁵³ Odpis maszyn. (7 k.) z: „Słowo Pomorskie” nr 44,45/1925 r.

⁵⁴ Odpis maszyn, 8 k.

⁵⁵ Tyt. artykułu A. Bukowskiego w „Arkonie”, nr 11/1946.

⁵⁶ Stanowiły one zawartość kartonu nr III.

⁵⁷ 1 list z r. 1911 (sygn. Rs II 47/1).

⁵⁸ 1 list z r. 1912 (sygn. Rs II 47/3).

⁵⁹ 5 listów z l. 1933-1934 (sygn. Rs II 47/8).

⁶⁰ 1 list z r. 1938 (sygn. Rs II 47/9).

⁶¹ 8 listów z l. 1937-1939 (sygn. Rs II 47/10). Te same listy również w odpisach maszyn. (sygn. Rs II 47/11)

⁶² Był on wprawdzie już publikowany przez A. Bukowskiego w „Roczniku Gdańskim” (t. LIII, 1993, z. 2, s 193-196), ale w spuściźnie jest jego oryginał (sygn. Rs II 47/10[7]), a także odpis maszyn. (sygn. Rs II 47/11[7]).

⁶³ 4 listy z l. 1911-1929 (sygn. Rs II 47/2).

⁶⁴ 1 list do Rodziców z r. 1916 (sygn. Rs II 47/4) oraz list do Anny Heyke z r. 1926 (sygn. Rs II 47/5).

⁶⁵ 13 listów w z l. 1925-1931 w odpisach (sygn. Rs II 47/6) oraz kserokopia publik. Wojciecha Kiedrowskiego *Heyke do Karnowskiego* [„Litery” nr 4/1969] (sygn. Rs II 47/7).

Do grupy korespondencji nawiązuje też następna jedn. inw. (sygn. Rs II 48), gdzie zgromadzone są **materiały** (dokumentacja, korespondencja, opracowania, recenzje) **dotyczące publikacji przez Andrzeja Bukowskiego listów ks. Leona Heyke z lat 1911-1939** w „Roczniku Gdańskim”⁶⁶.

Twórczość ks. Leona Heyke obejmuje zawartość 5-ciu sygnatur (od Rs II 49 do Rs II 53). Dwie pierwsze to odpisy – publikowanej w okresie 1923-1925 w dodatku do „Dziennika Gdańskiego”⁶⁷: „Pomorze” – pierwszej części poematu romantycznego *Dobrogost i Miłostawa*⁶⁸. Kolejne dwie jedn. inw. zawierają odpisy szołołułki *Katylina* (sygn. Rs II 51)⁶⁹ oraz maszynopisowe teksty jej przeróbki w formie słuchowiska radiowego *Gbur i sztudeńce: krotochwila*, opracowana przez Andrzeja Bukowskiego na podstawie szołołułki Leona Heyke pt. *Katylina*⁷⁰ (sygn. Rs II 52). **Utworky poetyckie** zebrane zostały pod sygn. Rs II 53. Są to – sporządzone przez A. Bukowskiego – odpisy wierszy ze zbioru *Kaszebski spiwe* (Chojnice 1927)⁷¹ oraz dwóch wersji (polskiej i kaszubskiej) legendy poetyckiej *Spiące wojsko*⁷².

Na zawartość trzech ostatnich – w ramach kolekcji – jedn. inw. (Rs II 54-56) składają się różnorodne materiały biograficzne dotyczące ks. Heyke. Sygn. Rs II 54 obejmuje **zbiór fotografii** zarówno jego osob, jak i miejsc z nim związanych⁷³. Kolejna sygnatura (Rs II 55) obejmuje **korespondencję A. Bukowskiego** dotyczącą Leona Heyke. Zawiera tylko trzy listy, z których dwa są skierowane do A. Bukowskiego, trzeci zaś jest kopią maszynopisową listu A. Bukowskiego do byłej gospodyni ks. Heyke – Pauli Semrau. Listy skierowane do A. Bukowskiego są niezwykle interesujące. Autorem pierwszego jest ks. Józef Grochocki, który zawarł w nim swoje wspomnienia, dołączając charakterystykę osoby ks. Heyke. Ostatnie miesiące jego życia opisuje zaś – w drugim liście – ks. Ignacy Stryszyk.

⁶⁶ t. LIII, 1993, z. 2.

⁶⁷ Później jako dod. do „Kuriera Gdańskiego”.

⁶⁸ Pierwszy maszyn. (sygn. Rs II 49) zawiera niepełny odpis utworu: od numeru 36/1923 „Pomorza” do 18/1925 (107 k. form. A5). Sygn. Rs II 50 zawiera zaś pełny odpis: od numeru 32/1923 „Pomorza” do 18/1925 [część rkpsm. obejmuje numery 32/1923 – 45/1923 (28 k. form. A5), tekst w maszyn. zawiera zaś odpisy z numerów 36/1923-18/1925 (107 k. form. A.5)].

⁶⁹ 7 k. maszyn.

⁷⁰ Są to 4 egz. tekstu słuchowiska z przezn. dla jego wykonawców: zaznaczone role oraz szereg odręcznych uwag i korekt.

⁷¹ W zbiorze znajdują się teksty nstp. utworów: *Swiat kaszebski*, *Kaszebsko*, *Spiący wojsko* (Z *Miłostawe*), *Stareszk*, *Dzeki gęse*, *Przejazd*, *Nopięknieszko*, *Uodjazd*, *Chmurka*, *Mira Crucis*, *Nasz dom*, *Roj na zemi* (sygn. Rs II 53/1).

⁷² Kaszubska wersja *Spiące wojsko* (Z *Miłostawe*), zaczynająca się od słów: „W Puccij Górze spiące wojsko ...”, obejmuje 1 k. rkps (sygn. Rs II 53/2), polska zaś („W głębi Karpat polskie wojsko ...”) – 2 k. maszyn. (sygn. Rs II 53/3).

⁷³ Są to trzy fot. cz. b. (6x8 cm) ks. Heyke z różnych okresów jego życia oraz 5 fot. kol. (9x13 cm), przedstawiających: pomnik ks. L. Heyke przed plebanią kościoła św. Trójcy w Kościerzynie (2 fot.), popiersie ks. L. Heyke w Szkole Podst. nr 2 w Kościerzynie; budynek, w którym w okresie międzywojennym mieściło się Państwowe Gimnazjum Klasyczne w Kościerzynie; budynek, w którym w okresie międzywojennym mieściło się Seminarium Nauczycielskie w Kościerzynie.

Materiały z warsztatu naukowego Andrzeja Bukowskiego stanowią wartość ostatniej już – w ramach kolekcji dotyczącej ks. Heyke – jednostki inwentarzowej (sygn. Rs II 56). Jest tutaj egzemplarz korektorski („szczotka”) artykułu A. Bukowskiego: *Ostatni z trójcy młodokaszubskiej*⁷⁴, odręczne streszczenie cyklu artykułów ks. L. Heyke pt. *Sfinks kaszubski*⁷⁵, z kolei szereg odręcznych notatek A. Bukowskiego⁷⁶ oraz *Słowniczek do utworów Heykego*⁷⁷.

Jan Karnowski (1886-1939)

Kolekcja obejmuje 68 jedn. w obrębie bloku sygn. **Rs II 57-70**.⁷⁸ Zawiera też już stosunkowo więcej oryginalnych materiałów ze spuścizny samego Jana Karnowskiego. Są to zarówno dokumenty natury autobiograficznej, jak też korespondencja oraz twórczość.

Niewątpliwie najcenniejszym w tym zbiorze dokumentem jest autograf zatytułowany *Bibliografia* (sygn. Rs II 57). Zawiera on (w siedmiu działach) wykaz publikacji Jana Karnowskiego od r. 1909 do r. 1935.⁷⁹ VIII-my dział tego rękopisu nosi tytuł *Notatki biograficzne* i na siedmiu stronach, zawiera życiorys Karnowskiego – do r. 1935. Jego ręką został także sporządzony- złożony z dwóch kart – wykaz publikacji, gdzie na pierwszej stronie widnieje tytuł *Z Mestwina* a na jej odwrociu *Słowo Pomorskie i inne* (sygn. Rs II 59).

Sygn. Rs II 58 zawiera maszynopis autobiografii Karnowskiego „*Moja droga kaszubska*”: *Pamiętnik rozpoczęty 1933 r.*⁸⁰

Z oryginalnej korespondencji Karnowskiego w kolekcji znajdują się tylko dwa listy do Franciszka Kręckiego z r. 1911 (sygn. Rs II 60).

Twórczość Jana Karnowskiego – zarówno autografy, jak i w odpisach – objęta została blokiem sygn. Rs II 61 do 67 i dotyczy różnych gatunków literackich, które uprawiał.

Pod sygn. Rs II 65 znajdują się autografy trzech jego wierszy z r. 1925: *Roczna*, *Ubzykanka* i *We wiliją Nowego Roku 1925*. Więcej poezji Karnow-

⁷⁴ Publik. w „Arkonie”, nr 11/1946.

⁷⁵ Publik. od lipca do sierpnia 1935 r. w dodatku do dziennika „Dzień Pomorski”: „Głos Literacko-Naukowy”.

⁷⁶ 12 not. bio-bibliograficznych oraz 2 k. rkps uwag dotyczących pisowni kaszubskiej ks. L. Heyke.

⁷⁷ Sporządzony odręcznie na 77 „mikroskopijnej” wielkości karteczkach.

⁷⁸ Materiały te wcześniej stanowiły zawartość kartonu nr III.

⁷⁹ Tytuły poszczeg. działów: I. 1909-1910; II. *Gryf 1909-1910*; III. *Słowo Pomorskie 1923-27*; IV. *Mestwin r. 1925 i nast.*; V. *Filomackie*; VI. *Gryf powojenny*; VII. *Różne*; *Dziennik Pomorski r. 1928 i nast.*; *Poezje kaszubskie*; *Różne wiersze: Gryf 1911, 1912*. Ogółem autograf zawiera 13 k. form. zes. Wewnątrz rękopisu znajdują się dwie fiszki bibliograf., sporządzone przez A. Bukowskiego z uzupełnieniami do Bibliografii Karnowskiego.

⁸⁰ Zawiera 60 k.; opis bibliograf. na okł. sporządzony odręcznie przez Feliksa Marszałkowskiego, którego zapiska proveniencyjna znajduje się na odwr. okładki; wewnątrz znajduje się też – skierowane do A. Bukowskiego – pismo red. nac. „Studiów do Dziejów Wielkopolski i Pomorza”, prof. Z. Karczmarczyka, z prośbą o dokonanie recenzji dzieła Karnowskiego – w oparciu o powyższy maszynonis.

skiego znajduje się w – opracowanej przez A. Bukowskiego – antologii *Jan Karnowski: Wybór poezyj*, której maszynopisy⁸¹ są częścią składową kolekcji (sygn. Rs II 62 i 63). Sygn. Rs II 67 obejmuje jeszcze inny zbiór utworów Jana Karnowskiego w odpisach maszynopisowych⁸².

W kolekcji znajdują się też dwa **autografy artykułów recenzyjnych** Jana Karnowskiego napisane ok. r. 1937. (sygn. Rs II 61) Pierwszy dotyczy sztuki ks. Bernarda Sychty: *Hanka się żeni. Wesele kaszubskie*⁸³, drugi – utworu Stefana Bieszka: *Tobie Ojczyzno. Dramat w 6 odstępach*⁸⁴.

Rękopisy z **tekstami publicystycznymi** Karnowskiego zawiera jedn. inw. oznaczona sygn. Rs II. 64. Znajduje się tutaj autograf opracowania *Prof. Dr Józef Łęgowski a Kaszubszczyzna*⁸⁵ oraz maszynopis artykułu *Refleksje nad ideologią pomorską*⁸⁶. Publikowane artykuły Karnowskiego⁸⁷ zawierają dwa numery miesięcznika „Zabory”⁸⁸ (sygn. Rs II 66).

Ostatnie trzy jedn. inw. kolekcji zawierają **korespondencję A. Bukowskiego** oraz różnorodne materiały **dotyczące osoby Jana Karnowskiego**. W korespondencji objętej sygn. Rs II 68 oprócz listów A. Bukowskiego⁸⁹ znajdują się – skierowane do niego – listy: Elżbiety Karnowskiej⁹⁰, Jana Łukowicza⁹¹, Feliksa Marszałkowskiego⁹², Franciszka Pabicha⁹³, B. Knittera⁹⁴, Józefa Osowickiego⁹⁵. Kolejna sygnatura (Rs II 69) obejmuje korespondencję A. Bukowskiego z r. 1964, związaną z odbywającymi wówczas się w Brusach oraz w Chojnicach uroczystościami z okazji 25-tej rocznicy śmierci Jana Karnowskiego⁹⁶.

Zamykają kolekcję – dotyczące Jana Karnowskiego – **materiały z warsztatu naukowego Andrzeja Bukowskiego** (sygn. Rs II 70). Są tutaj jego opracowania biograficzne i inne. Pod tą sygn. znajdują się także fotografie z obchodów 25-tej rocznicy śmierci Jana Karnowskiego w Brusach w październiku 1964 r.⁹⁷

⁸¹ Pierwszy i drugi egzemplarz.

⁸² 26 tyt. na 43 k.

⁸³ 10 k. (sygn. Rs II 61/1).

⁸⁴ 6 k. (sygn. Rs II 61/2).

⁸⁵ 14 k. (sygn. Rs II 64/1).

⁸⁶ 13 k. z odr. poprawkami.

⁸⁷ *Józef Wolszlegier z Szenfeldu, a generał Dąbrowski podczas zajęcia Pomorza w r. 1806/07 i Starożytności Sworzyńskie. Dokończenie.*

⁸⁸ Nr 2 z lutego 1935 r. oraz nr 2 z lutego 1936 r.

⁸⁹ Są one skierowane do: Elżbiety Karnowskiej [kopia maszyn. listu z r. 1946], Pawła Karnowskiego z Czarnowa [odręczna notatka z tekstem telegramu] oraz do Karnowskich z Czarnowa [kopia maszyn. listu z r. 1960] (sygn. Rs II 68/1-3).

⁹⁰ 4 listy z r. 1947 (sygn. Rs II 68/4).

⁹¹ 3 listy z r. 1948, w tym odpis maszyn. listu F. Marszałkowskiego do J. Łukowicza dot. pracy A. Bukowskiego nad edycją poezji Jana Karnowskiego (sygn. Rs II 68/5).

⁹² 1 list z r. 1980 (sygn. Rs II 68/6).

⁹³ 1 list z r. 1964 (sygn. Rs II 68/7).

⁹⁴ 1 list z r. 1956 (sygn. Rs II 68/8).

⁹⁵ 1 list z r. 1964 (sygn. Rs II 68/9).

⁹⁶ Zawiera m.in. zaproszenia oraz programy obu uroczystości.

⁹⁷ 5 fot. cz. b. 6x9 cm

Władysław Pniewski (1893-1940)

Jest to średniej wielkości kolekcja, obejmująca 65 jedn. w obrębie bloku sygn. **Rs II 83-89**⁹⁸.

Jedynie **autografy** W. Pniewskiego znajdują się w **zbiorze jego korespondencji** (sygn. Rs II 86). Są to listy skierowane do: Stanisława Brzęczkowskiego⁹⁹, Andrzeja Bukowskiego¹⁰⁰, Jana Konwińskiego¹⁰¹ oraz do starosty krajowego Stanisława Łackiego¹⁰².

Sygnatura Rs II 84 zawiera **korespondencję Andrzeja Bukowskiego z rodziną Władysława Pniewskiego**: żoną Heleną¹⁰³, siostrą Marią z Pniewskich Romington¹⁰⁴ oraz córką Julitą Andrulewicz¹⁰⁵. Biografów niewątpliwie zainteresuje załącznik do listu Marii Romington z r. 1950, którym jest jej opracowanie: *Szkic biograficzny Prof. Dra Władysława Pniewskiego*¹⁰⁶.

Osoby Władysława Pniewskiego dotyczy również **korespondencja różna** zgromadzona pod sygn. Rs II 85. Są to listy: Jana Konwińskiego¹⁰⁷, Julitty Andrulewicz¹⁰⁸ oraz GTN¹⁰⁹.

Odrębną jedn. inw. stanowią ciekawe **materiały nadesłane dla Andrzeja Bukowskiego przez córkę W. Pniewskiego – Julitę Andrulewicz** (sygn. Rs II 88). Oprócz listu Julitty Andrulewicz do Andrzeja Bukowskiego z charakterystyką zebranych materiałów znajdują się tam: pierwszy rozdział pracy magisterskiej Barbary Andrulewicz¹¹⁰ – *Sylwetka Władysława Pniewskiego*¹¹¹ oraz – spisane przez Helenę Pniewską – wspomnienia kolegi szkolnego Władysława Pniewskiego – Adama Strehla¹¹².

W zbiorze materiałów, składających się na kolekcję W. Pniewskiego, znajduje się także **odpis maszynopisowy świadectwa** złożenia przez niego w dniu 1 maja 1920 r. egzaminu „**pro facultate docendi**” (Rs II 89).

Pozostałe **materiały biograficzne** dotyczące Władysława Pniewskiego z warsztatu naukowego A. Bukowskiego zgromadzone zostały pod sygn. Rs II 87. Znaj-

⁹⁸ Materiały te wcześniej stanowiły zawartość kartonu IV.

⁹⁹ 31 listów z l. 1930-1937 (sygn. Rs II 86/1).

¹⁰⁰ 3 listy z r. 1937 (sygn. Rs II 86/2).

¹⁰¹ 1 list z ok. r. 1930 (sygn. Rs II 86/3).

¹⁰² 1 list z r. 1931 (sygn. Rs II 86/4).

¹⁰³ 1 list z r. 1965 (sygn. Rs II 84/4).

¹⁰⁴ 3 listy M. Romington do A. Bukowskiego z l. 1946-1950 (sygn. Rs II 84/1) oraz kopia maszyn. listu A. Bukowskiego do M. Romington z r. 1950 (sygn. Rs II 84/2).

¹⁰⁵ 2 listy z l. 1957-1958 (sygn. Rs II 84/3).

¹⁰⁶ 1 k. maszyn. (sygn. Rs II 84/1[3]).

¹⁰⁷ 1 list do Stanisława Brzęczkowskiego z r. 1936 (sygn. Rs II 85/1).

¹⁰⁸ 1 list do Zbigniewa Rynducha z r. 1968 (sygn. Rs II 85/2).

¹⁰⁹ Zaproszenie dla A. Bukowskiego z r. 1981 do uczestnictwa w zebraniu z ref. O W. Pniewskim (sygn. Rs II 85/3).

¹¹⁰ Córka Julitty Andrulewicz a wnuczka Władysława Pniewskiego, absolwentka polonistyki UG.

¹¹¹ 14 k. maszyn. z odr. notatkami Julitty Andrulewicz (sygn. Rs II 88/2).

¹¹² 2 k. rkps (sygn. Rs II 88/3).

duje się tutaj fotografia W. Pniewskiego¹¹³, opracowania A. Bukowskiego i przez niego inspirowane¹¹⁴ oraz recenzja Bronisława Nadolskiego opracowania W. Pniewskiego *Gdańsk w niemieckiej literaturze pięknej*¹¹⁵.

Maszynopis cytowanej wyżej pracy Władysława Pniewskiego znajduje się również w kolekcji – pod sygn. Rs II 83¹¹⁶.

Franciszek Sędzicki (1882-1957)

Zbiór materiałów dotyczących Franciszka Sędzickiego liczy 142 jedn. zgromadzone w 12 grupach inw.¹¹⁷ (sygn. Rs II 71 do 82). Są to również w przeważającej ilości opracowania A. Bukowskiego i zgromadzone przez niego materiały „z drugiej ręki”, aczkolwiek kolekcja zawiera też oryginalne dokumenty i publikacje F. Sędzickiego.

Materiały osobiste – zgromadzone w jedn. inw. ozn. sygn. Rs II 72 – liczą w sumie 5 pozycji. Znajduje się tam fotografia¹¹⁸ F. Sędzickiego z r. 1948, autograf z r. 1949 r¹¹⁹, odpis maszyn. życiorysu z akt personalnych Biblioteki Gdańskiej PAN¹²⁰ i inne wypisy biograficzne z tych akt¹²¹ oraz odręczny odpis skróconego aktu zgonu z dn. 25. maja 1957 r.

Twórczość Franciszka Sędzickiego obejmują sygn. Rs II 77 do 82. W grupie inw. Rs II 79 znajduje się autograf z r. 1911 zatytułowany *Przedmowa*¹²² oraz rękopis¹²³ z r. 1953 *Majaczenia szpitalne*¹²⁴. Ponadto sygnaturą powyższą obję-

¹¹³ Cz.b., 9x13 cm (sygn. Rs II 87/1).

¹¹⁴ Następujące tytuły: *Śp. Dr Władysław Pniewski* [1 k. maszyn. z r. 1946], *Bibliografia prac Władysława Pniewskiego zamieszczonych w „Straży Gdańskiej”* [4 k. rkps], *Władysław Pniewski* [2 k. rkps], *Przed 25 rocznicą „Krwawego Wielkiego Piątku”* [wyc. z „Gł. Wybrz.”1965], *Dr Władysław Pniewski* [2 k. maszyn], *Obrońca polskości Gdańska i Kaszub ...* [3 k. maszyn. oraz wyc. z „Dz. Bałt.”1957], *Pniewski Władysław* [13 k. kserokopii z odr. poprawkami] oraz 6 notatek bio-bibliograficznych dot. W. Pniewskiego. (Sygn. RS II 87/2-11).

¹¹⁵ Autograf (Rs II 87/12).

¹¹⁶ 29 k.; na k. tyt. pod nagłówkiem adres: Gdańsk 1933 Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku.

¹¹⁷ Wcześniej stanowiły one zawartość kartonu nr III.

¹¹⁸ Reprod. cz. b., 3x6 cm.

¹¹⁹ Mała karteczka z tekstem: „Proszę mego nazwiska w składzie zarządu Muzeum już nie podawać z posz. Sędzicki”. U dołu k. czerw. ołówkiem data: 5 IX 1949.

¹²⁰ Tekst datowany na 18. września 1945 r., 5 k. odpisu maszyn. (sygn. Rs II 72/3).

¹²¹ 1 k. rkps (sygn. Rs II 72/4).

¹²² Bardziej precyzyjne określenie tego autografu będzie należeć – niewątpliwie – do znawców twórczości F. Sędzickiego. Tekst kończy się datacją: „Kościerzyna 7.II.1911.” Cały autograf liczy w sumie dwie k. (12,2x16,5 cm) i oprócz tekstu *Przedmowa*, który zajmuje pierwszą s., zawiera również tekst utworu poetyckiego, zaczynającego się od słów: „O piosnko moja – ty poety duszo ...”.

¹²³ Zawiera utwór poetycki zaczynający się od słów: „Choć tak blisko-a daleko...”, 1 k.

¹²⁴ W pełnej postaci: *Majaczenia szpitalne V,VI,VII 1953*; tyt. ten widnieje pod tekstem wiersza.

¹²⁵ Są to publik. następujących utworów: *Morze* [Dodatek Tygodniowy „Słowa Pomorskiego” – „Dom Rodzinny”, 24.07.1925] (sygn. Rs II 79/3), *Piosnka kaszubska* [„Gazeta Gdańska”, nr 56/1906] (sygn. Rs II 79/4), *Jak Wojtek Zemę wendygował. (Godka kaszubsko)* [„Słowo Pomorskie”, nr 94/1936] (sygn. Rs II 79/5), *Przygoda gwiazdkowa kaszubskiego muzykanta wiejskiego* [„Pielgrzym”, 21.XII.1936] (sygn. Rs II 79/6).

te zostały 4 wycinki prasowe¹²⁵ oraz 1 maszyn. powiel.¹²⁶ i 17 maszynopisów z utworami F. Sędzickiego¹²⁷.

Odręczne odpisy wierszy publikowanych przez Sędzickiego w „Gazecie Gdańskiej”, opatrzone uwagami A. Bukowskiego, znajdują się pod sygn. Rs II 81.¹²⁸

Zbiory poezji Franciszka Sędzickiego w oprac. A. Bukowskiego zawarte są w grupie inw. oznaczonej sygn. Rs II 82¹²⁹.

Trzy odrębne jednostki inw. dotyczą publikacji Sędzickiego. Znajdują się tutaj przede wszystkim *Dumki z kaszubskich pól*, wydane w Kościerzynie w r. 1911¹³⁰ (sygn. Rs II 77), a także – wyd. w Pelplinie po r. 1920 – broszura *Głos przestrogi. Kilka uwag w sprawie kaszubskiej*¹³¹ (sygn. Rs II 78). Oddzielną jedn. inw. stanowią: numer drugi (z r. 1913) periodyku F. Sędzickiego „*Swój do swego*. Pisemko służące popieraniu przemysłu i kupiectwa polskiego” (sygn. Rs II 80/1) oraz autograf rec. Franciszka Kręckiego¹³² pierwszego numeru tego wydawnictwa (Rs II 80/2).

Oprócz – omówionej już wyżej – grupy dokumentów osobistych F. Sędzickiego, w kolekcji znajduje się pokaźna ilość materiałów biograficznych – dotyczących jego osoby – proveniencji wtórnej. Są to opracowania A. Bukowskiego i innych autorów oraz publikacje prasowe. Materiały te pogrupowane zostały w obrębie czterech sygnatur: od Rs II 73 do Rs II 76.

Sygn. Rs II 73 obejmuje materiały z warsztatu naukowego A. Bukowskiego, dotyczące Franciszka Sędzickiego i jego twórczości. Zawiera ona konspekty i no-

¹²⁶ Zawiera Hymn dzieci polskich, cierpiących za sprawę religii św. w szkołach pruskich podczas strejku szkolnego na Pomorzu w r. 1906 /Na nutę: „Serdeczna Matko”/, tekst jest il. wyk. przez Sędzickiego ludowym motywem kaszubskim, 1 k. (sygn. Rs II 79/7).

¹²⁷ Następujące tytuły: *Tako sobie Frantóweczka*. Wrzos. *Odwiedził mnie mój znany kum* (sygn. Rs II 79/8), *Troche bojci troche prawdy: ukorano plotka* (sygn. Rs II 79/9), *Jestem Kaszubą* (sygn. Rs II 79/10), *Witojta, Kaszuby!* (sygn. Rs II 79/11), *Naszo mowa* (sygn. Rs II 79/12), *Nasz skorb* (sygn. Rs II 79/13), *Pojedzeme na Kaszube* (Rs II 79/14), *Historio barzo czekawo i wiarogodno. (wyjatek)* (sygn. Rs II 79/15), *Hej witajcie mi Kaszuby* (sygn. Rs II 79/16), *Zwonią na polu żniwne kose* (sygn. Rs II 79/17), *Kaszuba wierny* (sygn. Rs II 79/18), *Mistrzowi Jadamowi* (sygn. Rs II 79/19), *Wierzyczanka czyli syrena kościerska: legenda według podań ludowych* (sygn. Rs II 79/20), *Z poranku życia (poemat odtworzony według treści nie słów zaginionego poematu z r. 1915)* (sygn. Rs II 79/21), *Powinszowanie* (sygn. Rs II 79/22), *Hymn Braci Pomorskich* (sygn. Rs II 79/23), *Żece wiedno tworzy. Leć gołąbku* (sygn. Rs II 79/24).

¹²⁸ Rękopis na 6-ciu k. zawiera następujące tytuły: *Piosnka Kaszubska*, *Niechaj żyją nam Kaszuby*, *Jam synem Kaszub*, *Krakowiak kaszubskiej dziewczyny*, *Tu młodemu smutne życie, gdy ma w sercu żal*, *Bracia, rozszerzajcie gazetę Gdańską albo Gazetę Wejherowską*.

¹²⁹ Są to trzy maszynopisy: dwa egz. antologii *Sędzicki – wypisy* [oba warianty zawierają po 7 k. maszyn.] (sygn. Rs II 82/1,2) oraz zbiorek *Franciszek Sędzicki (1882-1957)* [23 k. maszyn. + 1 k. rkps spisu utworów] (Rs II 82/3).

¹³⁰ Egz. jest opatrzony odręcznymi adnotacjami A. Bukowskiego.

¹³¹ Jest to odbitka z „Gońca Pomorskiego”.

¹³² Podpisany jest pseud. „Bobrius”.

tatki biograficzne, wykazy i fiszki bibliograficzne oraz artykuły F. Fenikowskiego¹³³ oraz J. Strumieńskiego¹³⁴ dotyczące F. Sędzickiego.

Pod sygn. Rs 74 znajduje się natomiast 11 tekstów artykułów i opracowań biograficznych sporządzonych przez Andrzeja Bukowskiego¹³⁵.

Zbiór wycinków prasowych, z publikacjami poświęconymi Franciszkowi Sędzickiemu – za jego życia, zawiera jedn. inw. oznacz. sygn. Rs II 76¹³⁶. **Nekrologi** zaś i **publikacje pośmiertne** obejmuje zbiór wycinków o sygn. Rs II 75¹³⁷.

¹³³ *Ulica Sędzickiego* [wyc. z „Dz. Bałt” nr 13/1956] (sygn. Rs II 73/7).

¹³⁴ *Franciszek Sędzicki* [odpis maszyn. z: „Pomorze”, czerwiec 1956] (sygn. Rs II 73/8).

¹³⁵ Zawiera: *Franciszek Sędzicki. Notatka z rozmowy w d. 26.I.1950 r.* [autograf, 3 k.] (sygn. Rs II 74/1), *Pytania dot. Fr. Sędzickiego dla p. Józefy Sędzickiej* [autograf, 2 k.] (sygn. Rs II 74/2), *Sędzicki. /konspekt biografii/* [autograf, 1 k.] (sygn. Rs II 74/3), *Sędzicki – refleksje moje* [autograf, 1 k.] (sygn. Rs II 74/4), *Franciszek Sędzicki* [autograf, 27 k.] (Rs II 74/5), *Franciszek Sędzicki 1882-1957* [autograf, 6 k.] (sygn. Rs II 74/6), *Franciszek Sędzicki 1882-1957* [maszyn., 13 k.] (sygn. Rs II 74/7), *Sędzicki Franciszek (1882-1957)* [maszyn., 8 k.] (sygn. Rs II 74/8), *W 100-lecie urodzin i 25-lecie zgonu. Franciszek Sędzicki pisarz kaszubski – patriota polski* [maszyn., 8 k.] (sygn. Rs II 74/9), *Franciszek Sędzicki jako poeta i pisarz* [wyc. z: „Gł. Wybrz.” Nr 95/1967] (sygn. Rs II 74/10), *Franciszek Sędzicki pisarz kaszubski – patriota polski: 100-lecie urodzin i 25-lecie zgonu* [wyc. z: „Dz. Bałt.” Nr 36/1982] (sygn. Rs II 74/11).

¹³⁶ Są to wycinki z następujących tytułów prasowych: „Słowo Pomorskie” [1939 r., 1 wyc.], „Dziennik Bałtycki” [1951 – 1957, 7 wyc.], „Głos Wybrzeża” [1956 r., 1 wyc.].

¹³⁷ Zawiera: *Nekrologi i relacje prasowe z pogrzebu F. Sędzickiego* [3 wyc.] (sygn. Rs II 75/1); *Bolesław Wit Święcicki: Pamięci o Franciszku Sędzickim nie wolno utopić w milczeniu* [wyc. z: „Gł. Wybrz.” Nr 123/1957] (sygn. Rs II 75/2); *Czy w Wieżycy powstanie schronisko PTTK im. F. Sędzickiego?* [wyc. z: „Dz. Bałt.” Nr 78/1967] (sygn. Rs II 75/3); *Minęło już 10 lat od śmierci nestora poetów kaszubskich Franciszka Sędzickiego* [wyc. z: „Dz. Bałt.” Nr 78/1967] (sygn. Rs II 75/4); *Leon Roppel: Franciszek Sędzicki, partyzanci Kaszubscy i śpiewanie psa Mopiego* [wyc. z: „Dz. Bałt.” Nr 278/1970] (sygn. Rs II 75/5).